ΜΕ

Τσιτσάνης: να με θάψετε παρέα με το μπουζούκι

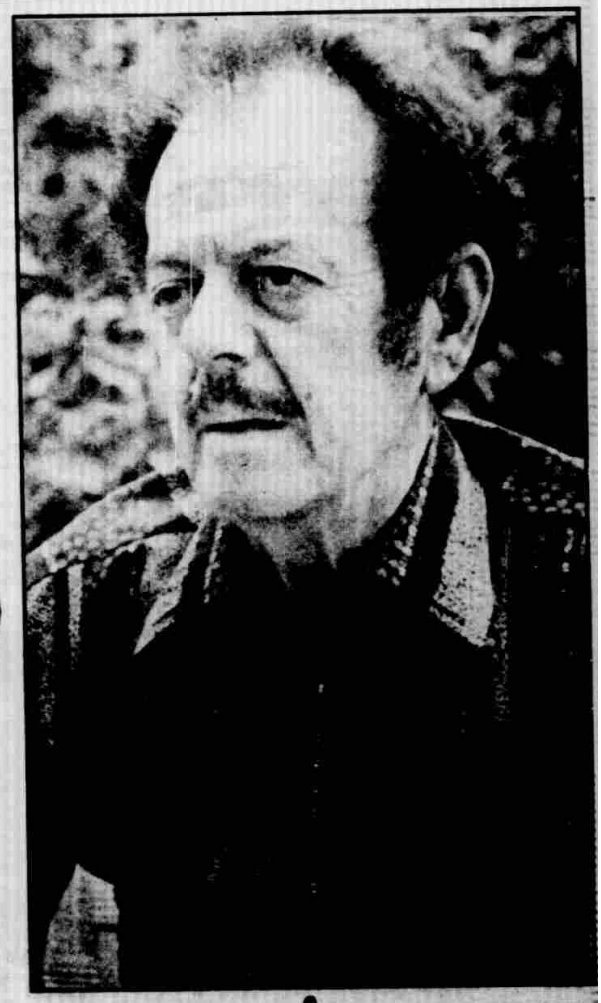

Ὁ λαϊκός βάρδος Βασίλης Τσιτσάνης, σέ πρόσφατη φωτογραφία του. Ὁ θάνατός του κάνει τό ἔργο του, ἀθάνατο.

ΔΕΝ ΑΝΤΕΞΕ Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΓΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

«Νά μέ θάψετε μέ τό μπουζούκι μου. Καί τήν ὥρα πού θά μέ κατεβάζετε στόν τάφο, θέλω οἱ παλιοί μου φίλοι, νά μοῦ παίξουν τή Συννεφιασμένη Κυριακή».

Τοῦτα τὰ λίγα λόγια μπόρεσε νὰ ψελλίσει μὲ κόπο στὴν κόρη του ποὺ παράστεκε στὸ προσκέφαλό του, ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, κι ἔγειρε τὸ κεφάλι στὸν αἰώνιο ὕπνο του...

Ἀπὸ χθὲς τ' ἀπόγευμα, ἡ Ἑλλάδα ἔγινε φτωχότερη. Ὁ λαϊκὸς βάρδος, ἔσβησε σὲ κλινικὴ τοῦ Λονδίνου, τὴν ἡμέρα ποὺ συμπλήρωνε ἀκριβῶς τὰ 67 χρόνια του. «Ὁ πατέρας πέθανε». Μ' αὐτὴ τὴ λακωνικὴ ἀλλὰ καὶ τόσο ζεστὴ ἀνθρώπινη φράση, ἀνάγγειλε, χθές, ἡ κόρη του στὴν οἰκογένεια, τὴ θλιβερὴ εἴδηση. Καὶ ξαφνικά, τὸ Πανελλήνιο δουβάθηκε. Ἔμοιαζε σὰν νάχασε τὴν ψυχή του.

Ὅλοι πέσαμε στὸ κενό, μὴ μπορώντας νὰ συνειδητοποιήσουμε τὸ ἀναπάντεχο τέλος τοῦ δασκάλου.

Ἡ μεγάλη καρδιά

Καί πραγματικά, ἐκεῖ πού ὅλοι πήγαιναν καλά μετά τήν ἐγχείρηση στούς πνεύμονες πού ὑπέστη ὁ Βασίλης Τσιτσάνης γιά τήν ἀφαίρεση μυκήτων, μιά μετεγχειρητική ἐπιπλοκή ἔφερε πνευμονία κι ἡ μεγάλη καρδιά του δέν ἀντέξε. Τί εἰρωνεία τῆς μοίρας! Ὅλοι στήν Ἀθήνα τόν περίμεναν νά γυρίσει γερός καί νά δοῦν πάλι τή λαγνή σιλουέτα του πάνω στό

☛ Ἡ συνέχεια στήν 6η σελίδα

Ο ισχυρός προστάτης φυγάδευσε από την Αθήνα τον "λαοτή του αιώνα"

19/1/1984

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ ΕΦΥΓΕ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΠΟΥ ΗΡΘΕ ΣΤΗ ΖΩΗ

Συννέφιασε το λαικό τραγούδι

☆ ☆ ☆ ☆

Κηδεύτηκε χθες ο μεγάλος του ελαφρού τραγουδιού Κ. Γιαννίδης

Τά τελευταία χρόνια ἔγραφε ἀποκλειστικά κλασική μουσική

Κηδεύθηκε χθές τό μεσημέρι στίς 3 στό Α' Νεκροταφεῖο Ἐνας ἀπό τούς μεγάλους συνθέτες τοῦ ἐλαφροῦ τραγουδιοῦ, ὁ Κώστας Γιαννίδης σέ ἡλικία 82 ἐτῶν.

Δημιουργός μεγάλων ἐπιτυχιῶν τῆς δεκαετίας τοῦ '30, ὅπως τό «Μά Ἐνοφράκι», «Ξέπεσε», μία καλύβα», «Κλγκε λαλκαλίβα», ὁ Κώστας Γιαννίδης εἶχε σπουδάσει κλασική μουσική στό Βερολίνο. Εἶχε ἀνοίξει γράφει ἀκαρπίστες ὅπως τό «Κλαρίνο» ἤ «Τίς ἀγάπης» καί τό σιμφωνικό ἔργο «Λιλιοκαγκρικά σκετίν». Τά κλασικά του ἔργα τά ὑπέγραφε σάν Γιάννης Κωνσταντινίδης. Εἶχε πάρει α' βραβεῖο στό Φεστιβάλ Ἐλληνικοῦ Τραγουδιοῦ τῆς Βαρκελώνης μέ τό τραγοῦδι «Ὥσπου ἀγάπη μου» καί α' βραβεῖο στό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης μέ τό τραγοῦδι «Λλλιλέβα». Τά τελευταῖα χρόνια, ἀνυπαντρεμένος καί χωρίς παιδιά, ὁ Κώστας Γιαννίδης ἔγραφε στό σπίτι του ἀποκλειστικά κλασική μουσική.

18 Ἰανουαρίου 1917... γεννιόταν στά Τρίκολα. Στίς 18 Ἰανουαρίου 1984 πεθαίνει στό Λονδίνο... Καί στήν Ἀθήνα κάναμε γιά πάντα τόν Βασίλη Τσιτσάνη τόν ἀνθεντικότερο ποιητή τῶν κοιμῶν καί τῶν ὀνείρων μας, τό μεγάλο «Δάσκαλό» τοῦ ρεμπέτικου καί λαϊκοῦ τραγουδιοῦ. Τόν Ἔντσταν πού εἶναι ἡ μόνη ἀπόδειξη ὅτι ἔκουμε πολιτισμό, ὅπως εἶπε πεῖ ὁ Γιάννης Τσαρούχης. Μλλώντας καί γράφοντας κρόνια, περισσότερα ἀπό 40, γιά τόν Βασίλη Τσιτσάνη ἀκούγοντάς τον τά δρᾶδα στό Σκοπευτηρίο λένμαε πώς θά ἠτοιακειώσει καί θά εἶναι πάντα ἀνάμεσά μας Ἕνας ἄπλός δικός μας ἄνθρωπος, μέ τά τραγοῦδια του νά σπιαδεύουν καί ν' ἀνακουιεζουν τή ζωή μας.

Τί τραγοῦδια... Πόσα τραγοῦδια ἀλήθεια... Πάνω ἀπό χίλια... Τά περισσότερα ἐπιτυχίες... Κι ὁ ἴδιος τόσο δεμένος μαζί τους πού ἔλεγε...

«Ἐὰν θέ πάψω ποτέ νά τραγουδῶ... Σύνταξη δέν θά δώσω στόν ἑαυτό μου, γιατί ἄν συνδεῖ κάτι τέτοιο τότε θά πεθάνω... Ἔχω δόξει πεῖσμα νά πεθάνω στήν πίστα...».

ΓΡΑΦΕΙ Η
ΜΑΙΡΗ ΠΑΡΑΠΟΝΙΑΡΗ

Τί φυχή κι αὐτή... Γι' αὐτό ὅλωστε πῆγε νά κάνει ἐγκεφάλη ἀπό Λονδῖνο... Γιά ν' ἀπέξω τά ἀγωνιώνω καί νά τραγουδᾶς ἄς τό τέλος. Νά τραγουδᾶς τή «Συνναισαμένη Κυριακή», τήν «Ἀθανασία», τό «Λιμανομαλλές θειλιανά», «Ἀνάτη πάγνιες δίκστο μαγαζίου», «Ἀντιπαλαλοῦν τά δουνά», «Ἄποψε κάνεις μπάμ», «Ἀρωμάς περνᾶ», «Ζαΐρα», «Στήν Καλαμπόκα μιά βραδιά», «Λοιμνίκες», «Λαρόνιες», «Ἀρχόντισσα», «Γιατί μέ ζύπνησες πρωί», «Κιολμπτανάρα», «Τί σέ μέλει ἐσένα κ' ἐν γνωῶ», «Ἡ ἀγάρατη», «Μάν ἀπμπτίζεσείς», «Ἐγώ πληρώνω τά μάτια η' ἀνατοῦν».

Τραγοῦδια τοῦ ἔχουν ὅλοι ἀλφῆ, καί γελάστε, ἔχουν γλεντήσει καί ἔχιδεει, μελετήσαμε πάντα τόν Βασίλη Τσιτσάνη γι' αὐτή τήν προσφορά.

ΠΗΓΗ

Προσφορά ὅτι μόνιμ στό λαό ἀλλά καί στήν ἴδια τήν τέχνη καί τούς ἀνθρώπους τῆς. Πόσο τραγουδιστές δέν γεννήθηκανε ἀπό τά τραγοῦδια του, πόσοι δέν γνώσε δημοφιλές καί δέν κερδίσανε χρήματα, τραγουδώντας Τσιτσάνη...

Ἀπ' τρία παλιούς ἡ Μαρίκα Νίνου, ὁ Τζαουσάνης, ἡ Σαπτρίο Μπέλλου, ὁ Σπάνος καί μετά ἡ Χαρούλα Λουπτράκη, ἡ Ἀλεξάδου, ὁ Νταλάρας, ἡ Μοσχολιού καί τόσοι ἄλλοι...

«Ἔντσταν» ὁ γίγαντας μιά λαϊκή ἐκφραση, ἔστς χαρακτηρισμός πού τοῦ ἀπέδοσαν.

Στό βιβλίο τόν «Ἀλκιαστκά γιά τίς μάζες» ὁ Μίκης Θεοδωράκης γράφει σ' ἕνα σημείο: «Ἐπιτοτέλη ὅτι ὁ γνήσιος καί ἀληθινός μυσικός εἶναι ἐκείνος πού γεννά ἐναγγαίες καί ἀληθινές μελωδίες, ὅπως ὁ Μπάχ, ὁ Μόσαρτ, ὁ Μπετόβεν, ὁ Στρατίνσκυ, ὅπως ὁ Γκέρσουιν καί ὁ Τσιτσάνης...».

Ὁ Ἴδιος γι' αὐτή τήν τοποθέτηση ἔλεγε τόσο σωστά: «Ἐὰν ἔχω συνεφθτοποιήσει ὅτι εἶμαι ἕνας μεγάλος καλλιτέχνης, πιστεύω πάντα ὅπως τότε πού ἔγραφα τίς πρῶτες μου μελωδίες».

Τό ἴδιο σωστά τραγούδησε μιά σστ μεγάλη τυχτικά σκαλίδα τοῦ Μοσκοβιού Λόγοστου στά γπαμάρια τής Νίκαιας ὅπου ἦταν καί ἡ τελευταία φορά πού ἄκουσε τήν ὀπαδίκση τοῦ κόσμου καί τήν ἀγάπη του.

Στίς δεκάδες συνεντεύξεις πού ἔδοσε τά τελευτάια χρόνια, στήν αὐτοδιογραφία του, καί στίς μελέτες πού γράφτηκαν γι' αὐτόν, ἀστρτεύει ὅλη του ἡ ζωή καί ἡ ἐξέλιξή του σ' αὐτό τό χῶρο τοῦ ρεμπέτικου τραγουδιοῦ. Στό χῶρο ὅπου κατάφερε αὐτοδίδακτος νά δέσποσθεί καί νά ἐξαντνιάσει τό μπουζούκι καί ἀπό ὄργανο τοῦ ὀπακόσμου στά προπολεμικά χρόνια νά θωρεῖται τό ἐθνικό ὄργανο τής Ἑλλάδος.

Γιά τή ζωή του παίρνουμε ἀποσπάσματα ἀπό ἀδημοσίευτη συνέντευξή του στή μονοδική πού ἀπάντησε γραπτά στίς ἐρωτήσεις καί ὑπάρχει στόν 4ο τόμο τής Ρεμπετικής Ἀνθολογίας.

Ὁ δάσκαλος μέ τίς δύο μεγαλύτερες ἐμφανίσεις τῶν τραγουδιῶν του. Τήν Μαρίκα Νίνου καί τήν Σωτηρία Μπέλλου. Στή φωτογραφία τοῦ μεγάλου μας καί ἀξέχαστου ἔφεβου, ὑπάρχει ἱδιαίτερη ἀφιέρωση τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη πρός τήν «Δυράκαλο» πού ἔκανε τό Νοέμβριο τοῦ '80.

«Νιώθω ἀδιαίτερη περηφάνεια γιά τη «Συννεφιασμένη Κυριακή» γιατί βγήκε ἀπό την αντάρα της Κατοχής»

Τον λύγισε η πνευμονία

Χάσαμε τό μεγάλο μας ἄφδο... Μετά τόν Βαυδάκα καί τόν Παπαϊωάννου ἔφυγε κι ὁ τελευταῖος τῶν μεγάλων. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης δέν ὑπάρχει πιά... Πέθανε χθές σ 2 τό μεσημέρι στό Λονδίνο, ἀπό πνευμονία... Πρίν ἀπό ἡμέρες μπῆκε σέ κλινική τοῦ Λονδίνου γιά νά ἐγκεφ στεί στούς πνεύμονες, ὕστερα ἀπό ἀάγνωση τῶν γιατρ ὅτι ἔκει μάκρστες οἱ ἀποῖοι τοῦ προκάλεσαν πυρετό κ ἐνόκλιση στήν ἀναπνοή. Ἡ ἐγκείρηση σύμφωνα μέ τ πληροφορίες ἀπό τήν οἰκογένειά του πέτυχε καί ὁ Βασ λής Τσιτσάνης θά ἐπιστρέψει σύντομα στήν Ἀθήνα γιά ν ξανατραγουδήσει. Ὅμως τό νέο χθές τό μεσημέρι, τ τό πλερφόρησε ἡ κόρη του πού ἦταν μαζί του συγκλόν τό πανελλήνιο: «Ὁ πατέρας πέθανε»...

Γράφει ὁ :
ΠΑΝΤ. ΞΑΝΘΙΔΗΣ

Μετεγγειρητική ἀναπνοή ἄφερε ἀπειρανία καί ἡ καρδιά δέν ἀντέ... Ἔτσι μᾶλις 53 ἐτῶν...

Τό σπίτι του, στήν Γλυφάδα, γέμισε φίλους καί συγκλόνισε μιά τό νέο ἄφγκτα νά διαδίδεται ἀπό στόμα σέ στόμα.

Κανείς δέν ἤθελε νά τό κατα φεῖ. Μά ἀπό πολύ ἀ. γιάς τήν ὁ Κώστας καί ἡ γυναίκα του. Ἀπρογνώστες, δέν ἤτανε σέ θέση κάνε τί μόλιστα.

Ὁ Βασίλης ἦταν μέχρι πρίν 10 ἡμέρες μιά χαρά. Τραγουδοῦσε κάθε ἡμέρα μέ τόνο κέφι σάν τίς παλιές καλές μέρες, ἔλεγαν οἱ κοντινοί του φίλοι.

Κι ἄρμις ἔφυγε... Μιά συνταρακτική ἀγωνία ἀπό Λονδίνο στίς 18 Ἰανουαρίου — τί μεγάλη συμπτωση... ἀκριβῶς τήν ἡμέρα καί γενέθλιάς!

ΜΙΑ ΖΩΗ ΝΟΤΕΣ

Τήν ἡμέρα πού γεννήθηκε, ἐκεί στά Τρίκαλα τής Θεσσαλίας, γιά νά τόν συγκινήσει στά 12 χρόνια του ἡ μουσική — ἡ λαϊκή μας μουσική — καί νά γίνει ὁ μεγάλος δάσκαλός της. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης! Ὁ Τσιτσάνης, πού τήν μουσική τήν σπίρνια ἀπόκοιτα ἀλλιλμμένος ὁ κόσμος μετά ἀπό τήν ἔκδοση δίσκου τοῦ ἀπό τήν UNICEF πρίν 2 χρόνια. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, αὐτός ὁ μεγάλος του σπάλιωσε καί κυκλοφόρησε τήν λαϊκή μουσική τού τόσου μιάς.

Τί ζωή τού Βασίλη Τσιτσάνη ἤ τών νιάτα νότες καί λαϊκότητα. Ἔκεί, στό ἐπαγγελμα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ στήν Γλυφάδα, ποῦ ἤθελε νά μέτει μόνος του. Παρέα μέ τά μπουζουκιά καί τά μεγαλομάδδκια του. Καί ἀστερόφτα νά φέρνει τά πάς θά τραγουδοῦν ἀπό τόν μπαμπά τους. Ἡ ἀλήθεια αὐτή θά γίνεται κάθε μέρα καί περισσότερο ἀλκθή.

Σέ ἑποχή συγχρονισμοῦ, παρεμφρόνων καί νεφελωμένων, τό τραγοῦδι τοῦ Τσιτσάνη μά, δίνει τό μέτρο, τό φός, τήν λόγκιτα καί τό ἤθος τής μεγάλης ψυχής τοῦ λαοῦ μας. Τό τραγοῦδι τοῦ εἶναι ἡ Ἑλλάδα καί ὅσο θά ὑπάρχουν Ἕλληνες ὁ Τσιτσάνης θά ζεῖ μαζί τους.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΠΠΕΛΛΟΥ

Σάν ἄνθρωπος ἦταν καλός, συστάν, τίμιος καί κοινωνίβστος. Πάντα προσφοβόμενε νά βοηθήσει τούς μικρούς τραγουδιστές.

Σάν καλλιτέχνης ἄφερε μέ τόν δάνοστ του ἕνα τεράστιο κενό γιά τί ὁ Τσιτσάνης δέν ἐκπαιδεύθηκε. Ὑπάρχουν κάποι μουσικοί, ἀλλά σάν ἄνθρωποι δέν θά ξεκαταλάβει. Τέτοιος καλλιτέχνης δέν θά ἐπαναγεννηθεῖ. Τά τραγοῦδια του θά μείνουν ἀθάνατα. Τραγοῦδια ὁ κόσμος τά γνώρισε καί τά ἀγάπησε. Ἡ Ἑλλάδα θά μείνει μαζί μέ ἕνα τραγοῦδι τοῦ τραγουδιστῆ μας μέ ἕνα τραγοῦδι τοῦ τραγουδιστῆ μας.

ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Τό 1935 ἄρθε στήν Ἀθήνα. Ἐξ χα τελειώνει τό γυμνάσιο καί μέ 35 τραγοῦδια τοῦ ἤταν ὅλη μου ἡ περιουσία γύρνανα τά δοῦδια στίς ταβέρνες γιά νά ἐξοικονομῆ τά τρῶς τό ζεῖν ἀκοκεβάζα τούς πελάτες πείρνοντας πουμπτοῦδα.

Ἄρχισε νά κυκλοφορεῖ ἡ φήμη ὅτι κάποιος «δλκόρος» τραγουδάει καλά, τζαμάδες οἱ ἑταιρίες καί γραμμοφόνηστα θελιά - θελιά τά πρῶτα μου τραγοῦδια στό τέλος τοῦ 1937. Δέν πρόλαβα ὅμως νά ξυφανστῶ καί τό Μάρτιο τοῦ 38 καταστάγκκα στά Τμῆμα Τηλεγραφητῶν Θεσσαλονίκης.

Ἄρχισα νά γράφω μέ ὅλες τίς

☞ Ἡ συνέχεια στήν 7η σελίδα

Η Τέχνη μιλάει για το «Δάσκαλο»

Βαθιά συγκίνηση

ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Ὑπῆρξε ὁ πιό μεγάλο τροβαδούρος τῆς λαϊκῆς μουσικῆς καί μεγάλος λαϊκός ποιητής πού μιλοῦσε στήν καρδιά τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτό καί κλαίει τόν χαμό του. Ἀπό τόν Τσιτσάνη καί ἐμεῖς - πρίς ἄλλους ἔρκεσαι τό λαϊκό τραγοῦδι. Οἱ τέχνες δάσκγκαν ἀπό αὐτόν. Ἤταν σοβαλό ποιητή καί μουσικό. Ἤμουν συνδεδεμένη μαζί του ἀπό τά πρῶτα μου βήματα στήν Τέχνη. Ἐλλιφνιά τόν ἀστρφνα καί αἰσθανόμουν μεγάλη συστοιχία καί σεβασμό γιά τό θαυμά του. Ὑπῆρξε μιά χαριτωμένη προσωπικότητα. Ἀγάπησε τόν λαό καί ἀσθρφνα. Ὑπῆρξε ποιητής τοῦ λαοῦ καί τῆς μουσικῆς μας. Ὁ Ἕλληνας ἔρωτοποιός. Ἔτσι μιά συνομιλία μέρα σάν αὐτήν ἐξυπνεφφιάμε Κυριακής, καί ἐκφρασε νοσταλγία γιά κάτι κάτρο σάν χῶρο τοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ καί στίς κφρδιές τῶν ἀνθρώπων καί συνδέθηκαν μαζί του.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΚΟΥΝ

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης εἶναι συνωμοσία μέ τήν ἱστορία τοῦ τόπου μας τά χρόνια μας καί θά μείνει ἔτσι γιά πάντα. Τί νά πεῖ κανείς σέ τέτοιες στιγμές.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης ἦταν ὁ μεγαλύτερος δημιουργός λαικοῦ τραγουδιοῦ, πού ταυτίστηκε μέ τήν ψυχή, τίς ἀνάγκες καί τίς λαχτάρες τοῦ λαοῦ μας στόχεύτε καί ἔγινε μιά ἀπό τίς κύριες ἐκφράσεις αὐτῆς τῆς σύγχρονης καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας. Χωρίς τόν Τσιτσάνη ἡ σημερινή Ἑλλάδα θά ἦταν φτωχότερη. Τώρα κάτι τόν χάσαμε γιά πάντα, ἡ ἀλήθεια αὐτή θά γίνεται κάθε μέρα καί περισσότερο ἀλκθή.

Σέ ἑποχή συγχρονισμοῦ, παρεμφρόνων καί νεφελωμένων, τό τραγοῦδι τοῦ Τσιτσάνη μά, δίνει τό μέτρο, τό φός, τήν λόγκιτα καί τό ἤθος τής μεγάλης ψυχής τοῦ λαοῦ μας. Τό τραγοῦδι τοῦ εἶναι ἡ Ἑλλάδα καί ὅσο θά ὑπάρχουν Ἕλληνες ὁ Τσιτσάνης θά ζεῖ μαζί τους.

ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΕΖΗ — ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΖΑΚΟΣ

Πῶς εἶναι δυνατόν! Μέ τόν χαμό του ὁ τόπος ἔγινε φτωχότερος. Τί ἄλλο νά πούμε ἀπόψε ἕνας τεράστιος καλλιτέχνης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΙΟΣ

Ἔφυγε πάθει ἀφε στό ἀκουμπ τοῦ δυσφορεσμοῦ γεγονότα. Χάθηκε ὁ μεγαλύτερος δάσκαλος τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς. Πιστεύω ὅτι μαζί του χάθηκε καί ἡ ἱστορία δύο βφορά σ' ἡ Ρεμπετικο. Ἐλπίζω οἱ νέοτερα νά θα ἀσχολήσουν μέ τό εἶδος νά εἶναι ἀνάξιοι του, ἔτσι νά μείνει μεγαλύτερος καί τά τιμήσουν τήν μνήμη του.

ΒΙΚΥ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ

Λυπᾶμαι πάρα πολύ τό τί μαθάνω καί συγκινοῦμαι δεδόστα. Δέν θέρφα ἀπό εἶναι τόσο ἀνάμφιβη ἡ κατάστασή του. Πόφτε ὅτι εἴχε ἔτιμοστεί ἤ κάτι. Ἡ Ἑλλάδα ἔχασε ἕνα μεγάλο λαϊκό συνθέτη. Ὅτι καί νά πῶ θά εἶναι λίγο...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ

Πέθανε αὐτός ὁ ἄνθρωπος; Τί νά πῶ. Εἶναι μάρκιός ἀνθρωπος πού εἶναι δύσκολο νά πιστέψεις ὅτι δέν ὑπάρχει πιά. Πῶς ἄμως εἶναι δυνατόν νά πεθάνει ὁ Τσιτσάνης. Ὁ μεγάλος αὐτός δάσκαλος; Θά κυλφορεῖ ἀνάμεσά μας, ἔτσι κι ἀλλιῶς. Ζωπτί τό σῶμα του μπορεί νά χαθεί, ἀλλά ἡ ψυχή του θά κυλφορεῖ ἀνάμεσά μας.

ΛΕΥΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μέ τόν θάνατο τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, ὁ τόπος μας γίνεται πιό φτωχός. Εἶναι μιά ἀπό τίς λίγες φορές, πού αὐτή ἡ κοσμη δέν ἔβρισκε ἀφορμή γιά νά πεῖ κάτι τήν τραγική τελεύταια. Ὁ Τσιτσάνης, δέν ἤταν ἕνας σπουδαῖος λαικός δημιουργός, ἕνας σπουδαῖος τραγουδοποιός. Ἤταν ἕνας ἐκφραστής τοῦ λαικοῦ, τοῦ πόνου τοῦ Ἕλληνα λαοῦ, σ' ὅλες τίς στιγμές τας. Ἐπή χαρά, τή λύπη τον πόνο. Σωστά ρουτσκ μαζί του οἱ ἄλλες τοῦς ἀγάπες του, σε δοκιμάζει κάμφιν. Ὅπως τήν ἐπιφή τοῦ ἐμφιλίου. Ἔμπαινε μέ τό τραγοῦδι του, ἄπως μέ τό «Βάπορα μάνα ἀναπνεμμένο» ἀνάμεσα στό δύο στρατόπεδα γιά νά ἑνώσει τά χέρια, τά συφφιλίωσε. Ναί. Τό κενό εἶναι μεγάλο καί τό πλήρωμα δύσκολο.

Οι επιπτώσεις στα παιδιά και τους γονείς από τη σχολική δουλειά στο σπίτι

Μέ πρωτοβουλία τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Δούκα Ἔγινε στό Ε.Β.Ε.Α. μία ἐνδιαφέρουσα συζήτηση πάνω στό θέμα ἡ «Σχολική δουλειά στό σπίτι». Συντονιστής τῆς συζήτησεως ἦταν ὁ κ. Σπύρος Δοξιάδης, Παιδίατρος — Πρόεδρος τοῦ Ἱδρύματος Ἐρευνῶν γιά τό παιδί.

Συζητητές - εἰσηγητές ἦταν οἱ: Πέτρο Κωνγιος Φουκας ἐπίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κ. Κώστας Γραγκοιάδης Δρ. Θεολογίας - ἐκπαιδευτικός, κ. Μαρία Παπαθανασιάδη οἰκονομολόγος καί Δ. Μαρίνα Σαΐκα φοιτήτρια τής Νομικής Σχολής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ὁ σχεδιασμός καί ἡ ὀργάνωση τῆς συζήτησης Ἔγινε ἀπό τήν Ὑπευθύνη τοῦ Γραφείου Ψυχολογικῶν καί Παιδαγωγικῶν Μελετῶν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν μας, κλινική ψυχολόγο κ. Ἑλένη Σταυροπούλου - Κ ικκοτάκη.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

1. Ἀρχικά ὁ γενικός διευθυντής τῶν Ἐκπαιδευτικῶν κ. Ἰωάννης Φ. Δούκας, μαθηματικός, ἀναφέρθηκε στό πρόβλημα τῆς σχολικῆς δουλειᾶς τῶν παιδιῶν καί τῶν γονέων τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἀθήνας καί τῶν Προαστίων τῆς Ἀθήνας.

Γράφει η Μπιτου Παπαναγιώτου

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναστάτωσης ἔγινε ἀφορμή γιά ἀνάλυση τῶν ἀρνητικῶν ἐπιπτώσεων τῆς σχολικῆς δουλειᾶς στό σπίτι καί τῶν ἀρνητικῶν ἐπιπτώσεων τῆς ἀναστάτωσης τῶν ἐκπαιδευτικῶν

Να με θάψετε παρέα με το μπουζούκι μου

Συνέχεια από την 1η σελίδα

πάλκο καί ν' ἀκούσουν τό ζεστό τραγούδι του, πού ἐπί τέσσερις καί πλέον δεκαετίες ἔγινε ἡ ἐνσάρκωση τῶν καϋμῶν τοῦ νεοέλληνα.

Ἡ σορός τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη βρίσκεται στό Λονδίνο. Ἀκόμα, κανεῖς δέν ξέρει πότε θά διακομισθεῖ στήν Ἑλλάδα καί πότε θά γίνει ἡ κηδεία του. Ὁ θάνατός του ἦταν τόσο ἀπρόσμενος, πού ξάφνιασε καί πάγωσε τούς πάντες.

Τό «τυχερό» του

Στίς 18 Ἰανουαρίου τοῦ 1917, γεννιόταν στά Τρίκαλα ὁ Βασίλης Τσιτσάνης. Καί στίς 18 Ἰανουαρίου, πάλι, τοῦ 1984, τέλειωσε ἡ ζωή του στό Λονδίνο.

Αὐτό ἦταν τό «τυχερό» τοῦ καλόκαρδου καί σεμνοῦ δάσκαλου.

> «Δέν θά πάψω ποτέ νά τραγουδῶ. Σύνταξη δέν θά δώσω στόν ἑαυτό μου. Γιατί ἄν συμβεῖ κάτι τέτοιο, τότε θά πεθάνω. Ἔχω βάλει πεῖσμα, νά πεθάνω πάνω στήν πίστα...».

Ἔλεγε ὁ Βασίλης Τσιτσάνης στούς φίλους του. Ἀλλά δέν εἶχε τήν τύχη νά πραγματοποιηθεῖ τό ὄραμά του. Τόν ἄγγιξε ὁ θάνατος στό ὁμιχλῶδες Λονδίνο, μακρυά ἀπό τούς ἀνθρώπους πού τόν χειροκρότησαν καί τόν ἀγκάλιασαν.

Στήν ἀντάρα τῆς Κατοχῆς

Πολλά ἀπ' τά καλύτερα τραγούδια του τά γραψε ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, στήν Κατοχή. Ἡ «Συννεφιασμένη Κυριακή», ἡ «Ἀχάριστη», τό «Κάνε λικάκι ὑπομονή» κ.ἄ. εἶναι κατοχικά δημιουργήματά του. Εἰδικά γιά τή «Συννεφιασμένη Κυριακή», τό κορυφαῖο ἀριστούργημα τῆς λαϊκῆς μουσικῆς, εἶχε πεῖ ὁ Βασίλης Τσιτσάνης:

> «Ἡ "Συννεφιασμένη Κυριακή" βγῆκε ἀπ' τή συννεφιά καί τήν ἀντάρα τῆς Κατοχῆς. Τότε πού ὅλα τά 'σκιαζε ἡ φοβέρα καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά». ἰΰθα

Τώρα στό σπίτι τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη στή Γλυφάδα, ἡ γυναίκα του, ὁ γιός του Κώστας, παλιοί ρεμπέτες, φίλοι καί γνωστοί μαζεμένοι ἐκεῖ μέσα, δέν ἔχουν τή δύναμη νά κλάψουν. Ὁ δουβός πόνος τους, εἶναι πιό βαρύς. Χωρίς διέξοδο.

Ἡ σκιά τοῦ μεγάλου βάρδου τοῦ λαϊκοῦ πενταγράμμου θά κυκλοφορεῖ ἀνάμεσά μας σέ κάθε στιγμή καημοῦ καί ρεμβασμοῦ μας. Καί τά τραγούδια του, θά μᾶς θυμίζει ἐσαεί, ὅτι ὁ Βασίλης Τσιτσάνης ζεῖ...

Συλλυπητήρια

Γιά τόν θάνατο τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, ὁ πρωθυπουργός καί ἀρχηγός κομμάτων, δήλωσαν:

● Ἀνδρέας Παπανδρέου: «Ἐκφράζω τήν βαθύτατη λύπη μου γιά τό θάνατο τοῦ μεγάλου ἐκφραστή τοῦ λαϊκοῦ μας τραγουδιοῦ Βασίλη Τσιτσάνη. Ἡ καλλιτεχνική του πορεία σημάδεψε γιά πολλά χρόνια τήν πολιτιστική μας ἱστορία καί τή ζωή μας. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης θά βρίσκεται ὅμως, πάντα ἀνάμεσά μας μέ τήν ἀνεπανάληπτη φωνή του καί τά τραγούδια του, πού ἀγγίζουν τήν ψυχή κάθε Ἕλληνα».

● Εὐ. Ἀβέρωφ: ἐξέφρασε μέ τηλεγράφημα, πρός τήν οἰκογένεια τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, τή λύπητη «γιά τήν ἀπώλεια τοῦ μεγάλου συνθέτη πού ἄφησε ἐποχή στό λαϊκό μας τραγούδι». Ἀπ' τή «Ν.Δ.» ἐκδόθηκε ἡ ἀκόλουθη ἀνακοίνωση: «Ἡ «Ν.Δ.» ἐκφράζει τήν βαθύτατη θλίψη της γιά τήν ἀπώλεια τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, ἑνός ἀπό τούς πιό ἀντιπροσωπευτικούς ἐκφραστές τοῦ λαϊκοῦ μας τραγουδιοῦ. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης μέ τά τραγούδια του, μίλησε στήν ψυχή τοῦ ἁπλοῦ Ἕλληνα καί παραστάθηκε στούς πόθους, τούς καημούς καί τίς ἀγωνίες του. Ἡ ἀπώλεια τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ μας βάσου, ἀφήνει ἕνα μεγάλο κενό στό χῶρο τῆς λαϊκῆς μουσικῆς».

● Χαρίλαος Φλωράκης: «Μαζί μέ ὅλο τόν Ἑλληνικό λαό θρηνοῦμε σήμερα τό βάρδο τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς Βασίλη Τσιτσάνη. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης σέ δύσκολους καιροῦς ἀντιστάθηκε στά εὐτελή καί ξενόφερτα γούστα πού καλλιεργοῦσε ἡ ὀλιγαρχία καί ἔκφρασε τίς λαχτάρες καί τούς καημούς τοῦ λαοῦ μας. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης μέ τά τραγούδια του βοήθησε στό νά σμιλευτεῖ τό πρόσωπο μιᾶς ἄλλης Ἑλλάδας, τῆς Ἑλλάδας τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ μνήμη του, τά ἀθάνατα τραγούδια του θά συντροφεύουν τό λαό μας στούς ἀγῶνες του, στίς καθημερινές χαρές καί τίς λύπες του».

19/1/1984

Λαϊκό προσκύνημα στο σπίτι του Τσιτσάνη

ΝΑ

θα γίνονται

τοιμο το 6.ν.

ΛΥΡΙΟ, 2.30 Μ.Μ. Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟ Α' ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

Λαϊκό προσκύνημα, χθές, όλη την ημέρα, από σπίτι τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, στη Γλυφάδα. Άτομα γνωστά καὶ ἄγνωστα σπίτι οἰκογένειά του, ἀλλὰ καὶ συνεργάτες τοῦ πλάσκαλουν, θεωρῶντας ὅφειλτο χρέος τους νὰ ποῦν ὅσὸ λόγια παρηγορίας καὶ νὰ συντροφεύσουν τὴ δοκιμασμένοὺσας κηρα του, καθώς καὶ τὸ γιὸ του.

Χθες τὸ σπίτι τοῦ Βασίλη Τσ τσάνη, ἔτσι γιὰ πολὺ ἀνοιχτὸ ἀπὸ ὅλους ὅσοὺς ἤθελαν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν ἀπὸ τὸν ἀγαπημένὸ τους τὸν εἶχαν κλείσει στὸν ἑαυτὸ τοὺς.

Ἀνάμεσα στὰ ἀναμμένὰ τοὺ κὰ σκαλου εἴδαμε τὸν Σταμάτη Κόκοτα, τὸν Χαρούλη Λαμπράκη, Κ. κὶ ἄλλὰ, θυμοῦμαι ἀρκετὰ. Ἀλλὰ στὴν κορφὴ Ζωῆ. Τὴ γυναίκα μὲ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, εἶχε χθὲς μόνὸ γυναίκα, εἶπε κὶ κάποιὸς στὴ γνὰ στὸν Σταμάτη: «Ἐδῶ εἶναι ὁ φίλος σου Σταμάτη. Πότε θὰ θέλ; Πῶς μπ. τοὺ εἶπε;...».

Κ. ὁ Σταμάτης δάκρυσε κὶ τὸν ἀγκάλιασε προστατευτικὰ.

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, ὁ ἄφ δος τοῦ λαϊκοῦ τεντεμπέλμου (ὁ πολυτεχνεῖοθος. Ἀλὰ στὴν μουσικὴ ἱστορία τοῦ τόπου μας) κηδεύτηκε κὶμα στὶς 2.30 μ.μ. στὸ Α' Νεκροταφεῖο.

ΣΥ Ἡ συνέχεια στὴν 7η σελίδα

Με άλλες δύο μέρες απεργία απαντούν οι γιατροί στις διώξεις

Ο ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ ΤΑ ΕΙΠΕ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΑΙ

Διαμαρτυρία ΕΔΕΛΕΚ, γιὰ τὴ θέση τοῦ νέου ὑπουργοῦ Ὑγείας κ. Γεννηματᾶ κὶ γενικὰ τῆς κυβέρνησεως, εἶχε χθὲς

ογές με αοριστίες Δημοτικά - Λύκεια

20/1/1984

ΛΑΪΚΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Ἡ κηδεία τοῦ «δάσκαλου», μὲ ἐντολή τοῦ πρωθυπουργοῦ, γίνεται δημόσια δαπάνη.

Σήμερα στίς 5 μ.μ. θά φτάσει ἡ σορός τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη στό Ἑλληνικό. Θά τήν μεταφέρει ἀεροσκάφος τῆς «Ὀλυμπιακῆς» ἀπ' τό Λονδίνο.

Στό μεταξύ, διάχυτη εἶναι ἡ βαθιά συγκίνηση γιά τόν ξαφνικό θάνατό του στό Πανελλήνιο. Ἤδη, καλλιτεχνικά σωματεῖα, φίλοι του, συνεργάτες του, συμπαραστέκονται, μὲ κάθε τρόπο, στήν οἰκογένειά του. Παράλληλα, ψηφίσματα καί τηλεγραφήματα ἀποστέλλουν ὀργανώσεις καί διάφοροι φορεῖς, ἐκδηλώνοντας τήν θλίψη τους γιά τήν ἀπώλεια τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, πού παίρνει ἔτσι ἔκταση καθολική, παλλαϊκή.

Τό δημοτικό συμβούλιο Τρικάλων, μὲ ψήφισμά του ἀποφάσισε τήν ἀπονομή τοῦ μεταλλίου τῆς πόλεως στόν Βασίλη Τσιτσάνη.

Τό σωματεῖο Στιχουργῶν, μὲ ψήφισμά του, ὑπόσχεται ὅτι «θά κρατήσει τόν Βασίλη Τσιτσάνη ζωντανό καί παρόντα γιά τίς γενιές πού θαρθοῦν».

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗ ΣΕΛ. 4

20/1/1984

★ ★ ★ ★

ΣΤΙΣ 5.30 μ.μ. Η ΣΟΡΟΣ ΤΟΥ ΦΘΑΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Ερχεται σήμερα ο δάσκαλος

Σήμερα στίς 5.30΄ τό άπόγευμα εἶναι ἡ μεγάλη ἱερή στιγμή γιά τήν ἑλληνική λαϊκή μουσική. Φτάνει ἀπό τό Λονδίνο ἡ σορός τοῦ δάσκαλου. Ἔρχεται ὁ Βασίλης Τσιτσάνης. Ὁ μεγάλος λαϊκός μας βάρδος...

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης μέ τήν κυρα - Ζωή τή γυναίκα του, σέ πρόσφατη φωτογραφία. Τώρα αὐτός «ἔφυγε»...

Ἡ κηδεία του, ὅπως ἀποφασίστηκε ἀπό τό ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ, θά γίνει μέ δημόσια δαπάνη αὔριο στίς 2.30΄ μ.μ., στό Α΄ Νεκροταφεῖο.

Ἡ μέχρι τώρα καθυστέρηση ὀφειλόταν στίς διαδικασίες στό Λονδίνο γιά τή μεταφορά τῆς σοροῦ στήν Ἀθήνα. Καί σχετικά δέν ἄργησε, μετά ἀπό τό ἐνδιαφέρον πού ἔδειξε ἡ ἐκεῖ ἑλληνική Πρεσβεία καί ἡ ἑλληνική παροικία. Ἡ μεταφορά τῆς σοροῦ θά γίνει ἀπό τή βρετανική πρωτεύουσα στίς 11.30΄ π. μ. (ὥρα Λονδίνου), μέ πτήση τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας καί θά φτάσει στό Ἑλληνικό γύρω στίς 5.30΄ τό ἀπόγευμα (ὥρα Ἑλλάδος).

Τόν Βασίλη Τσιτσάνη θά συνοδεύουν ἡ κόρη του Βικτωρία, ὁ ἐπιστήθιος φίλος του καί συνεργάτης τους Κώστας Χατζηδουλῆς καί ὁ Βαγγέλης Φραγκιαδάκης τοῦ «Μουσικοῦ Αὐγούστου» πού, στό ἄκουσμα τοῦ θανάτου τοῦ δάσκαλου, «πέταξε» ἀπό τήν Ἀμερική ὅπου βρισκόταν στήν Ἀγγλία.

Τά παραπάνω ἔγιναν γνωστά ἀπό τήν τηλεφωνική ἐπικοινωνία πού εἴχαμε χθές τό μεσημέρι μέ τόν Κώστα Χατζηδουλῆ.

Ὁ Κ. Χατζηδουλῆς μᾶς πληροφόρησε ἐπίσης ὅτι, μετά τό θάνατό του, ὁ νεκρός τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη τοποθετήθηκε στήν ἐκκλησία τοῦ «Μπρόμπτον Χόσπιταλ» — τοῦ νοσοκομείου ὅπου ὁ μεγάλος τοῦ λαϊκοῦ μας τραγουδιοῦ ἄφησε τήν τελευταία του πνοή. Ἀπό τή σορό παρήλασαν, μέχρι χθές τό βράδυ, πολλοί Ἕλληνες πού ζοῦν στό Λονδίνο.

Χθές τό πρωί, πῆραν τόν νεκρό ἀπό τήν ἐκκλησία γιά νά τόν ταριχεύσουν, προκειμένου νά πραγματοποιηθεῖ τό σημερινό θλιβερό ταξίδι...

Λέγοντάς μας αὐτά, ὁ Κώστας Χατζηδουλῆς θυμήθηκε δυό λόγια πού τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, πρίν τό ἀεροπλάνο προσγειωθεῖ στό ἀεροδρόμιο Χήθροου τοῦ Λονδίνου. Εἶπε:

«Κώστα, βλέπω ἔτσι ἀπό ψηλά τόν κόσμο κάτω καί, γιά μιά ἀκόμη φορά, ἀντιλαμβάνομαι πόσο μικροί εἴμαστε...».

Καί ὁ Βασίλης Τσιτσάνης συνέχισε:

«Ἄκου, Κώστα μου, αὐτό πού σκέπτομαι καί μέ στενοχωρεῖ εἶναι ὅτι, ἄμα πάθω τίποτα, τόν πόνο πού θ' ἀφήσω σ' ὅσους μ' ἀγαπᾶνε...».

Καί ὁ πόνος πού ἄφησε ὁ δάσκαλος, εἶναι πολύ μεγάλος. Ὄχι μόνο γι' αὐτούς πού τόν ἀγάπησαν. Ἀλλά καί γιά ὅσους τόν εἶχανε πικράνει...

"Ἦταν ὁ Τσιτσάνης, εἶναι ὁ Δάσκαλος...

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΑΝΘΙΔΗΣ

«Θέλω να είμαι ωραίος και ζωηρός»

ΕΛΕΓΕ Ο ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ ΣΤΟΝ ΑΛΕΞΙΟΥ ΠΟΥ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ Τσιτσάνης δέν πρόλαβε νά δεῖ νά στήνεται ἡ χάλκινη προτομή του στά Τρίκαλα —τήν ἀγαπημένη του πατρίδα. Ἔφυγε πρίν τελειώσει τό ἔργο του ὁ γλύπτης Ἀλεξίου.

ΤΟΝ καλλιτέχνη καί πολύ φίλο τοῦ δάσκαλου, βρήκαμε χθές τό μεσημέρι στό χαροκαμμένο σπίτι τῆς Γλυφάδας νά συντροφεύει καί νά δίνει κουράγιο στόν Κώστα Τσιτσάνη.

Ο ΑΛΕΞΙΟΥ, ὅπως μάς εἶπε, ἡ χάλκινη προτομή τοῦ Τσιτσάνη φιλοτεχνεῖται ἐδῶ καί ἀρκετούς μῆνες καί ὁ δάσκαλος περίμενε πῶς καί πῶς νά δεῖ τήν προτομή του στό «Μουσεῖο Τσιτσάνη» τῶν Τρικάλων, ὅταν δεῆσουν νά τό φτιάξουν.

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ Τσιτσάνης, ὅπως εἶπε ὁ γλύπτης, ἤθελε στήν προτομή του νά φαίνεται ὡραῖος καί «ζωηρός». Τοῦ πόζαρε, μετά ἀπό χίλια παρακάλια τοῦ Ἀλεξίου, στό ἀγαπημένο ὑπόνειο τοῦ σπιτιοῦ κάνοντας ποδήλατο γιά γυμναστική στά πόδια του καί τοῦλεγε καί τοῦ ξανάλεγε: «Θέλω νά μέ προσέξεις. Νά βγῶ ὡραῖος καί "ζωηρός"!».

Π. Σ.

Η σκιά του στα κέντρα

Ἡ σκιά τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη πλανιόταν τή χθεσινή νύχτα στά «μαγαζιά» τοῦ μπουζουκιοῦ καί συννέφιασε τό «πάλκο», πού στερήθηκε ξαφνικά τήν παρουσία του. Τό μπουζούκι του στέκεται πιά σιωπηλό σέ μιά γωνιά τοῦ σπιτιοῦ του.

Αὐτοί ὅμως πού τόν ἀγάπησαν, πού τραγούδησαν καί διδάχθηκαν ἀπ' αὐτόν θά κρατήσουν ἐντονα στήν μνήμη τους τά ἀνεπανάληπτα τραγούδια του καί τό πέρασμά του, πού σημάδεψε τά μουσικά μας «πράγματα».

Ὁ θάνατος τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη μαθεύθηκε προχθές τό βράδυ ἀργά στό πλατύ κοινό. Στά «μαγαζιά» τῆς νύχτας, τῆς διασκέδασης καί τῆς ἐκτόνωσης ἀπό τά καθημερινά ἄγχη καί προβλήματα τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνα, ὅπου ἐπικρατοῦσε μια ἀδιόρατη λύπη.

Πολλοί ἀπ' αὐτούς πού ἤγηκαν νά διασκεδάσουν δέν εἶχαν ἀκόμη πληροφορηθεῖ τό ἀναπάντεχο νέο. Μέσα στά φῶτα, τά τραγούδια καί τά γέλια πλανιότουσαν συζητήσεις γύρω ἀπό τόν ἴδιο, τό ἔργο του, τήν προσωπικότητά του καί τόν ἐξαφνικό χαμό του. Κατά ἕνα μεγάλο μέρος οἱ καλλιτέχνες τίμησαν στήν χθεσινή βραδυά τόν ἴδιο καί τό τραγούδια του, προσφορά στόν λαό καί στήν Τέχνη. Πολλοί ἀπ' αὐτούς ἔγιναν «φίρμες» μέ τήν συμπαράσταση καί τήν βοήθειά του, πού πρόσφερε ἁπλόχερα καί στούς νεότερους.

Τό κέντρο πού ὁ Βασίλης Τσιτσάνης τραγουδοῦσε τόν τελευταῖο καιρό ἔμεινε χθές κλειστό καί θά παραμείνει γιά τρεῖς ἀκόμη ἡμέρες, πενθώντας τόν θάνατό του. Αὐτόν τόν θάνατο πού δέν γίνεται νά σβήσει ἀπό τήν μνήμη μας τήν σφραγίδα πού ἄφησε τό ἔργο του στήν λαϊκή μας μουσική.

Σταθήκαμε μάρτυρες αὐτῆς τῆς ! διαίτερης ἀτμόσφαιρας τῶν κέντρων, ὅπου ὑπῆρχε ἀνακατεμένη ἡ θλίψη μέ τό γλέντι σέ μιά περίεργη συνύπαρξη, σ' ἕνα «μαγαζί» κάπου κοντά στήν Πλάκα. Ἡ 25χρονη τραγουδίστρια «Ἀνθίππη», μαθήτρια τοῦ πολύτροπου καλλιτέχνη, κάπου στήν μέση τοῦ προγράμματος, φανερά συγκινημένη, μέ λόγια πού πρόδιναν τήν λύπη της γιά τόν χαμό του, ἀφιέρωσε στήν μνήμη του τό πρῶτο τραγούδι πού ὁ ἴδιος ἠχογράφησε «Νά γιατί γυρνῶ μέσ' στήν Ἀθήνα». Οἱ θαμῶνες κάτω δουβάθηκαν γιά λίγο, ἀλλά καθώς ἡ θλίψη βαραίνει τούς ἀνθρώπους, ἡ διάθεση τοῦ γλεντιοῦ δέν ἄργησε νά πάρει πάλι τήν θέση της δίπλα της. Ὅταν μιά τούρτα γενεθλίων φώτισε τήν ζωή πού πάντα συνεχίζεται...

Γιά τόν Βασίλη Τσιτσάνη πού, ὅπως εἶναι γνωστό, βοήθησε μέ ὅλη του τήν ψυχή τούς νέους τραγουδιστές, ἡ μαθήτριά του μας εἶπε:

«Δούλεψα μ' αὐτόν τόν ἄνθρωπο μέ τις πολλές εὐαισθησίες πού τόν ἔκαναν ἕνα δημιουργό. Μέσα ἀπό αὐτή τήν συνεργασία ἀποκόμισα τό τεράστιο δφελος τῆς διδασκαλίας του. Ὁ ἴδιος ἦταν κάπως "ψυχιτός" σάν ἄνθρωπος καί δέν ἔδειχνε μέ λόγια εὔκολα τήν ἀγάπη του, ἀλλά μέ ἔργα. Πιστεύω ὅτι ἀπό τήν στιγμή πού τόν χάσαμε θά ἔχουμε μιά ἀναδιάρθρωση αὐτοῦ πού δημιούργησε. Ὑπάρχουν πιά λίγοι ρεμπέτες ἐν ζωῇ καί ἴσως ἐλαχιστοι συνεχιστές τοῦ ἔργου του. Νομίζω ὅτι δέν γίνεται νά ὑπάρξει ρεμπέτικο χωρίς αὐτόν. Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης ἦταν ἄνθρωπος αἰσθησιακός καί αὐτό τό στοιχεῖο τῆς προσωπικότητάς του τόν ἔσπρωχνε νά γράφει τά τραγούδια του. Μπορεῖ ἡ λέξη "ρωμιοσύνη" νά καταξιώθηκε ἀπό τόν Θεοδωράκη, ἀλλά... Ρωμιοσύνη χωρίς Τσιτσάνη δέν γίνεται».

ΜΠ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

20/1/1984

ΜΕ

Θρῆνος πάνω απ' το νεκρό Τσιτσάνη

Στό γυάλινο φέρετρο ὁ Βασίλης Τσιτσάνης. Μπροστά καί ἀριστερά στή φωτογραφία ἡ σύντροφος τῆς ζωῆς του τόν θρηνεῖ καί τριγύρω φίλοι του ἀγαπημένοι. (Ἀποκλειστική φωτογραφία Γ. ΒΟΥΤΟΥ).

ΤΟΝ ΑΓΚΑΛΙΑΖΑΝ ΚΑΙ ΕΚΛΑΙΓΑΝ

Ἦταν μιά σκηνή σπαραγμοῦ καί ἀγάπης. Πού δείχνει πόσο μᾶς λείπει ἡ σεμνή παρουσία τοῦ «δάσκαλου». Ἔγινε στό Ἑλληνικό, χθές τό ἀπόγευμα.

Μόλις οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀεροδρομίου μετέφεραν τό φέρετρο μέ τόν ἀείμνηστο Βασίλη Τσιτσάνη, χύμηξαν κι ἔπεσαν ἐπάνω σ' αὐτό δεκάδες ἄτομα πού περίμεναν

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΔΗΜ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

νά τόν τιμήσουν μέ τήν παρουσία τους. Τό ἀγκάλιαζαν κι ἔκλαιγαν, ἐνῶ φέλλιζαν λόγια λατρείας γιά τόν ἀδικοχαμένο βάρδο. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς, ἡ Πόλυ Πάνου καί ἡ Ἄννα Χρυσάφη.

Μέ ἐτιμητική φρουρά συνεργάτες, φίλους του καί ἁπλούς ἀνθρώπους, πού τόν ἔκλεισαν στήν ψυχή τους, κηδεύεται σήμερα, στίς

☞ Ἡ συνέχεια στήν 9η σελίδα

...πρασινο-...βη της ...βέρνηση

...ΛΥΠΤΟΥΝ ΤΑ ...ΤΡΕΜΜΕΝΟΥ

...ησε χθές νά δικαιολο-...του καί τούς τραμπου-...οκριτοῦ τῆς Ἀκροπό-...τό ΠΑΣΟΚ πρέσβης τῆς ...ινος.

...εκριμένα, μέ τηλετύπημά ...τό ὁποῖο ἀνακοίνωσε χθές ...ημοσιογράφους ὁ κυβερνη-...εκπρόσωπος — πρός τίς ...ς ὑπηρεσίες, ἀναφέρει ὅτι ...νέδη τίποτα». Οὔτε καυ-...τε γροθιές, οὔτε τραμπου-...Καί ὅτι, ὅλα αὐτά ἀποτε-...χωρισμούς τοῦ ἀνταποκρι-...

...εγονότα ὅμως, καί οἱ ἐπί-...ταλικές ἀρχές διαψεύδουν ...θρωπο τοῦ ΠΑΣΟΚ».

...ματι τό Κρατικό Νοσοκο-...ς Ρώμης («Σάν Τζιάκο-...ἐ ἐπίσημο ἔγγραφό του δε ...ὅτι ὁ κ. Τσένης ἐκακοποι-...ιχετική ἀνταπόκριση ἀπό

ΒΟΥΛΗ

Μητσοτάκης: η κομματική Ασφάλεια μού παρακολουθεί το τηλέφωνο

«Ἡ Ὑποδιεύθυνση Ἀσφαλείας καί ὁ διοικητής της, πού ἔχει μεταβληθεί σέ ἐγκάθετο κομματικό ὄργανο, παρακολουθοῦν τό τηλέφωνό μου». Τήν καταγγελία αὐτή ἔκανε, χθές, στή Βουλή ὁ κοινοβουλευτικός ἐκπρόσωπος τῆς «Ν.Δ.» κ. Κ. Μητσοτάκης.

Ἰδιαίτερη αἴσθηση προκάλεσε στό Σῶμα ἡ δήλωση τοῦ κ. Μητσοτάκη, ὅτι κατέχει στοιχεῖα πού ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ παρακολούθηση γίνεται ἀπό τήν Ἀσφάλεια.

Ὁ ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως κ. Γιάννης Σκουλαρίκης ἐπεχείρησε νά διαψεύσει τήν καταγγελία, μέ τό... ἐπιχείρημα: «δέν ἔχουμε λόγο νά σάς παρακολουθοῦμε γιατί ὅ,τι κάνετε τό κάνετε φανερά καί τό μαθαίνουμε, ἐκτός ἐάν παραιομείτε καί φοβόσαστε μή τό μάθει ἡ κυβέρνηση...».

«Βασιλικότερη»

21/1/1984

ΘΡΗΝΟΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΚΡΟ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

2.30΄ μ. μ., στὸ Α΄ Νεκροταφεῖο τῆς Ἀθήνας, δημοσία δαπάνη, ὁ λαϊκὸς βάρδος.

Ἡ σορὸς τοῦ ἀείμνηστου «δάσκαλου» ἔφθασε, χθὲς στὶς 5 μ.μ., στὸ Ἑλληνικό, μὲ ἀεροσκάφος τῆς «Ὀλυμπιακῆς», ἀπὸ τὸ Λονδίνο. Στὴ συνέχεια μεταφέρθηκε στὸ σπίτι του στὴ Γλυφάδα, ὅπου ἐκτέθηκε σὲ λαϊκὸ προσκύνημα.

Ἀρκετὴ ὥρα νωρίτερα, βρισκόντουσαν στὸ ἀεροδρόμιο πάνω ἀπὸ 500 Ἀθηναῖοι, ποὺ ἀντικρύζοντας τὸ φέρετρο, ξέσπασαν σὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα. Πολλοὶ ὄρμησαν, ὅπως γράψαμε, καὶ τὸ ἀγκάλιαζαν.

Κορίτσια, ἀγόρια, ποὺ τὸν ἄκουγαν τὶς νύχτες νὰ τραγουδάει στὸ «Χάραμα», ἡλικιωμένοι ποὺ «γαλουχήθηκαν» μὲ τὰ τραγούδια του, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ συγκρατήσουν τὰ δάκρυά τους.

Καὶ ἀνάμεσά τους, ὁ ὑπουργὸς Ἐργασίας κ. Ε. Γιαννόπουλος, καθὼς κι οἱ συνεργάτες τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη, Σταμάτης Κόκοτας, Μαίρη Λίντα, Ἀλεξάνδρα, Πόλυ Πάνου καὶ Ἄννα Χρυσάφη. Ἡ τελευταία, ἀγκαλιάζοντας τὸ φέρετρο λιποθύμησε.

Στὸ σπίτι, κρατοῦσαν συντροφιὰ στὴν κυρὰ Ζωή, τὴ χήρα τοῦ «δάσκαλου», ὁ Γιῶργος Νταλάρας, ἡ Χαρούλα Λαμπράκη καὶ ἄλλοι καλλιτέχνες.

ΔΗΜ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

21/1/1984

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἑλληνικῆς Ὁμοσπονδίας Φωνογραφικῆς Βιομηχανίας, συνῆλθε σήμερα ἔκτακτα, ὕστερα ἀπὸ τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ μας συνθέτη

ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

ποὺ, ἡ προσφορά του ὑπῆρξε πολύτιμη, τόσο στὴν Ἑλληνικὴ Δισκογραφία, ὅσο καὶ στὴν πολιτιστικὴ ἐξέλιξη τοῦ τόπου μας καὶ ἀποφάσισε ὁμόφωνα:

1. Νὰ παραστεῖ σύσσωμο στὴν κηδεία του
2. Νὰ καταθέσει στέφανο στὴ σορό του
3. Νὰ συλλυπηθεῖ τοὺς οἰκείους του
4. Νὰ διαθέσει ποσὸ 100.000 δρχ. γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς.

Γιὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο

Ὁ Πρόεδρος — ΜΑΚΗΣ ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Γεν. Γραμματέας — ΔΗΜ. ΓΑΙΤΑΝΑΚΗΣ

21/1/1984

Συννεφιασμένη Κυριακή...

Κάτω από τούς γνώριμους ήχους τής «Συννεφιασμένης Κυριακής» ('Η Μπέλου τραγουδάει πάνω από τό φέρετρο) πού ξεχύθηκαν από τήν έκκλησία, έγιναν ψίθυρος στό στόμα τού άμέτρητου πλήθους γιά νά φτάσουν ώς τό νιοσκαμένο τάφο καί νά δώσουν λαλιά στά μπουζούκια καί τά

ΓΡΑΦΕΙ Η Μ. ΠΑΡΑΠΟΝΙΑΡΗ

άλλα όργανα, ταξίδεψε χτές γιά νά συναντήσει τόν Βαμβακάρη καί τόν Παπαϊωάννου ό τελευταίος τών μεγάλων τού ρεμπέτικου ό «δάσκαλος» Βασίλης Τσιτσάνης.

Χιλιάδες λαού κατέκλυσε τό χώρο μέσα καί έξω από τό Α' Νεκροταφείο από νωρίς τό μεσημέρι κι όταν γύρω στίς 1.30 ή άστυνομία δέν έπέτρεπε πιά τήν εΐσοδο μέσα

☛ 'Η συνέχεια στή 18η σελίδα

22/1/1984

Συννεφιασμένη Κυριακή...

Συνέχεια από την 1η σελίδι

στό προαύλιο τῆς ἐκκλησίας στήν πύλη δημιουργήθηκε ἀδιαχώρητο, πολλοί φώναζαν νά τούς ἀφήσουν νά μποῦν μέσα γυναίκες μαυροντυμένες τάσβαζαν μέ τούς ἀστυνομικούς καί κάθε φορά πού κάποιος ἐπίσημος ἐμφανιζόταν, μάχη πραγματική γινόταν μπροστά στήν μισάνοιχτη εἴσοδο...

Ἐπίσημοι πολλοί μέ ἐπικεφαλῆς τόν πρωθυπουργό Ἀνδρέα Παπανδρέου καί τή σύζυγό του. Ὁ πρωθυπουργός ἔφθασε στίς 2.29' ἕνα λεπτό πρίν ἀρχίσει ἡ νεκρώσιμη ἀκολουθία. Ἀπό τίς 2.10 περίπου πού τό φέρετρο μετέφθηκε ἀπό τό παρεκλήσι ὅπου εἶχε ἐκτεθεῖ ἀπό τό πρωί σέ προσκύνημα, στήν ἐκκλησία εἶχαν φθάσει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Γιάννης Ἀλευράς πού εἶχε στείλει καί στεφάνι οἱ ὑπουργοί κ.κ. Γιαννόπουλος, Τσοχατζόπουλος, Ἀκριτίδης, Μερκούρη, Πεποῖής, ὁ Γενικός Γραματέας τοῦ ΚΚΕ κ. Χ. Φλωράκης ὁ Γ.Γ. τοῦ ΚΚΕ ἐσ. κ. Γ. Μπανιάς, ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΔΗΚ κ. Ζίγδης, ὁ Δήμαρχος κ. Μπέης, ὁ κ. Ἠλίας Ἠλιού καί ὁ Γ.Γ. τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ κ. Ἀλαδάνος.

Συγκινημένοι ἔφτασαν πολύ πιό νωρίς οἱ καλλιτέχνες καί φίλοι τοῦ Τσιτσάνη... Ὁ Μίκης Θεοδωράκης ὁ Γρηγόρης Μπιθικώτσης, ὁ Γιῶργος Νταλάρας, ἡ Καλή Καλό, ὁ Γιῶργος Μητσάκης, ἡ Σταμάτης Κόκκοτας, ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος, ὁ Στ. Διονυσίου ἡ Βίκυ Μοσχολιοῦ, ὁ Μπαγιαντέρας, ὁ Μάνος Κατράκης, ὁ Γιάννης Τσαρούχης, ὁ Λευτέρης Παπαδόπουλος, ἡ Μαίρη Χρονοπούλου, ὁ Μ. Μενιδιάτης, ὁ Γιῶργος Χατζηνάσιος ὁ Χ. Νικολόπουλος, ὁ Δ. Παπαγιανόπουλος καί δέβαια ἀπό κοντά δίπλα στήν οἰκογένεια ἡ Σωτηρία Μπέλλου..

Οἱ ἀποχαιρετισμοί

Ἡ ἀκολουθία ἄρχισε ἀκριβῶς στίς 2.30. Μπροστά στό γυάλινο φέρετρο ὅπου γαλήνιος κοιμόταν ὁ μεγάλος Τσιτσάνης συντριμένη στεκόταν ἡ γυναίκα του, ἡ κόρη του κι ὁ γιός του, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι καί φανερά συγκινημένοι ὅλοι οἱ ἐπώνυμοι παρόντες πού εἶχαν ἔρθει νά τόν ἀποχαιρετήσουν...

Πρῶτος τόν ἀποχαιρέτησε ὁ ὑπουργός Εὐάγγελος Γιαννόπουλος πού εἶπε ὅτι ὀρφάνεψε τό λαϊκό τραγούδι μέ τό χαμό του κι ὅτι τόν τιμᾶ σήμερα ὅλος ὁ κόσμος, ὁ λαός καί ἡ ἐργατιά πού γι' αὐτήν τραγου δοῦσε. Δεύτερη μίλησε ἡ ὑπουργός Πολιτισμοῦ κ. Μερκούρη πού χαρακτήρισε τόν Τσιτσάνη ἀστείρευτη φλέβα καί μεγάλη καρδιά. Δήλωσε μάλιστα ὅτι τό ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ θά βοηθήσει τόν Δῆμο Τρικάλων γιά νά γίνει τό σπίτι τοῦ Τσιτσάνη στά Τρίκαλα μουσεῖο ἐνῶ θά καθιερώσει πανελλήνιο μουσικό διαγωνισμό γιά νά συμβολίζει τόν Τσιτσάνη, τήν μεγάλη τέχνη καί τήν προσφορά του.

Ὁ Μίκης Θεοδωράκης εἶπε: «Εἶναι δύσκολο νά τό πιστέψουμε ὅτι μᾶς ἄφησε ὁριστικά... Μπροστά του σκύβει σήμερα ὅλη ἡ Ἑλλάδα... Ἦταν ὁ ἀγέρας καί τό νερό τῆς καρδιᾶς μας... Ἤταν ὁ τελευταῖος καί μεγάλος δάσκαλός μας...». Καί τότε ἄρχισε νά τραγουδᾶει τή Συννεφιασμένη Κυριακή καί μαζί του ὅλοι ὅσοι, βρίσκονται μέσα στήν ἐκκλησία, ὥσπου ὁ τρεμουλιαστός ψιθυρος ἔγῆκε στ ἀπροαύλιο ἀπό τά μικρόφωνα καί τό πλῆθος σύσσωμο ἀπό τίς γύρω πολυκατοικίες, τούς λόφους μέσα κι ἔξω ἀπό τό νεκροταφεῖο ἄρχισε ἑνωμένο νά τραγουδᾶει... Θεῖο ρίγος συγκίνησης, μέσα στό ἡλιόλουστο μεσημέρι, διαπέρασε ἀκόμη καί ὅσους μακριά δέν εἶχαν καταφέρει νά φτάσουν στό νεκροταφεῖο... Ἦταν μιά μοναδική στιγμή...

Πλαΐ στούς μεγάλους

Στίς 3.30 τό λιτό γυάλινο φέρετρο ἐβγαινε στά σκαλιά τῆς ἐκκλησίας καί ὁ κόσμος ἐξέσπαγε σ' ἕνα παρατεταμένο χειροκρότημα, πού σχεδόν δέν σταμάτησε σ' ὅλη τή διαδρομή μέχρι τόν τάφο... Τόν τελευταῖο τάφο στήν ἄκρη τοῦ νεκροταφείου, στόν τάφο πού κάποτε σκέπασε ἕναν ἄλλο μεγάλο καλλιτέχνη, τόν ἠθοποιό Χρῆστο Τσαγανέα... Στόν τάφο παρέα μέ τήν Ἕλλη Λαμπέτη, πιό κεῖ τήν Κυβέλη καί τόν Βασίλη Λογοθετίδη... τούς μεγάλους...

Πάνω ἀπό τόν τάφο εἶχαν ἀπό ὧρες πάρει τή θέση τους τά ὄργανα... Ὅλοι οἱ ἀγαπημένοι συνεργάτες τοῦ Τσιτσάνη, οἱ μουσικοί τοῦ κέντρου «Χάραμα» ὅπου τραγούδαγε μέχρι λίγες μέρες πρίν τόσο ἄδικα καί ξαφνικά πεθάνει, ὁ Κουλαξίδης, ὁ Δέδες, ὁ Μωραΐτης, ὁ Μανισαλῆς, μόλις τό φέρετρο φάνηκε στήν ἄκρη τοῦ διαδρόμου, ἔπιασαν τίς πρῶτες νότες... «Συννεφιασμένη Κυριακή» καί ἡ καρδιά ὅλων — ὅπως λέει καί τό τραγούδι — γέμισε συννεφιά...

Σπαραγμός, κλάμα, φωνές, λιποθυμίες καί μιά γυναίκα ἀπό τό ἀνώνυμο πλῆθος ἔπαθε καρδιακή προσβολή... Ὁ Κώστας Χατζηδουλῆς, φίλος στενός καί συνεργάτης του, πού ἦταν μαζί καί στό Λονδίνο δέν ἄντεξε, κα λιποθύμησε, ἀφοῦ ὅμως ἔκανε κουράγιο, ἀνοιξε τό φέρετρο κα ἔβαλε στό πλευρό τοῦ μεγάλου δάσκαλου τόν ἀγαπημένο του μπαγλαμά... Τό φέρετρο γέμισε μέ κόκκινα τριαντάφυλλα πού πέταγε ἀπό παντοῦ, ἀκόμη κι ἀπ' τό δρόμο ἔξω ἀπό τή μάντρα τό μαζεμένο πλῆθος, ἐνῶ ἡ χαρακτηριστική φωνή τῆς Σωτηρίας Μπέλλου σπασμένη ἀπό τή συγκίνηση τραγουδοῦσε: «"Οταν σέ βλέπω δροχερή, στιγμή δέν ἡσυχάζω, μαύρη μοῦ κάνεις τή ζωή, καί δαρυαναστενάζω...».

Τό πλῆθος καί οἱ φίλοι

Χθές τό δράδυ στή Γλυφάδα ἡ οἰκογένεια, φίλοι, συγγενεῖς καί ἀμέτρητοι ἀνώνυμοι ἄνθρωποι ἔνωσαν τή θλίψη τους καί ξενύχτησαν στό προσκέφαλο τοῦ ἀγαπημένου νεκροῦ. Ἀπό τίς ἐντεκάμισι τό πρωί καί παρά τήν ἀπεργία τῶν ταξί κατά ἑκατοντάδες ἔφτανε ὁ κόσμος στό Α' Νεκροταφεῖο γιά τήν κηδεία πού θά γινόταν στίς 2.30 τό μεσημέρι.

Ἡ ἐκμετάλλευση

Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας καί τάξεως γέμισαν τό χῶρο γύρω ἀπό τήν ἐκκλησία τόν τάφο καί κρεμασμένοι ἀπό δέντρα σκαρφαλωμένοι σέ μνήματα περίμεναν τήν ἔξοδο ἀπό τό παρεκκλήσι ὅπου ἡ σωρός εἶχε ἐκτεθεῖ ἀπό τίς 7 τό πρωί σέ λαϊκό προσκυνημα...

Γνωστοί καί ἄγνωστοι πέριναγαν ν' ἀφήσουν ἕνα λουλούδι, ν' ἀγκαλιάσουν τό φέρετρο, νά κοιτάξουν μέσα ἀπό τό τζάμι τήν μορφή πού μέ τήν μεγάλη καρδιά καί τό γνήσιο ταλέντο τραγουδοῦσε τούς καϋμούς καί τά θάσανά τους.

Ὁ Βασίλης Μητσάκης κλαίγοντας ψιθίριζε: «Ὁ Χάρος διάλεξε νά ἔγεί σεριάνι καί μᾶς ἤρε τόν Τσιτσάνη», ἐνῶ ὁ Γκόγκος ἡ Μπαγιαντέρας ἀνῦμπορος νά δεῖ τήν μορφή τοῦ φίλου καί συνεργάτη τοῦ χαιδευε ὥρα τό φέρετρο ἀμίλητος μέ δάκρυα νά τρέχουν ἀπό τά σβηστά μάτια του σάν νά τοῦλεγε: «Ξύπνα Τσιτσάνη κι ἄκουσε κάποιο μινόρε τῆς αὐγῆς»...

Τά στεφάνια ἀπό καλλιτέχνες ἀπό φίλους καί συνεργάτες γέμισαν τό προαύλιο... Δέν ἔλειψαν καί τά μεγάλα λουλουδένια μπουζουκια πού κάλυψαν μετά τήν ταφή τό νιόσκαφτο τάφο. Δέν ἔλειψε ἀπό πουθενά ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου πού ἤθελε τιμές γιά τόν ἀγαπημένο του δάρδο ἀλλά δέν μπόρεσε νά μήν παρατηρήσει μέ τήν γνωστή θυμοσοφία του: «Πῶς φαίνεται ὅτι βρισκόμαστε σέ προεκλογική περίοδο... Κόντεψε νάρθη σύσσωμο τό ὑπουργικό συμβούλιο...».

Μ. ΠΑΡΑΠΟΝΙΑΡΗ

● Σύμφωνα μέ καταγγελία πού ἔγινε στήν «Α», μπροστά στήν κεντρική πύλη τοῦ νεκροταφείου καί συγκεκριμένα δίπλα στό πρωθυπουργικό αὐτοκίνητο, πού ἦταν περικυκλωμένο ἀπό ἀστυνομικούς, ἔκλεψαν τό πορτοφόλι τοῦ κ. Σμυρλῆ, ἀπό τή Θεσσαλονίκη... αἱ ἀπό πλευρᾶς Ἀστυνομίας, λόγω τῆς σύγχυσης πού ἐπικρατοῦσε, δέν ἔγινε καμιά ἐνέργεια γιά νά πιαστεῖ ἐπί τόπου ὁ δράστης τῆς κλοπῆς.

22/1/1984

Ο γιος του Τσιτσάνη αποκαλύπτει την κρυφή αγάπη του δασκάλου

Το υπόγειο του ρεμπέτη

Διαθήκη στο λαό

Συνέντευξη στον Παντελή Σανδίδη

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ είναι πανελλήνιο. Ο καημός ά-θάνατος. Όλη η Ελλάδα γράς, έκλαιγε και έκλαιγε πάνω από τον νεκρό του μεγάλου της λαϊκού βάρδου. Ο Τσιτσάνης έφυγε... Ο δάσκαλος έπαψε... Δεν γράφηκε, ούτε θα ξεχαστεί. Γιατί, Τσιτσάνης ήταν αίτιος... Το έργο του περάστο κι αθάνατο, δεν πήρε τίποτα μαζί του. Όλα γιά μάς τ' άφησε... Γιά μάς δημιούργησε, γιά μάς τραγούδισε, γιά μάς ζούσε. Είναι η μουσική μας ταυτότητα...

Ο γιος του Τσιτσάνη Κώστας με τον συνάδελφό τον κ. Π. Σουλίδη στην πόρτα του δισκογραφείου της μεγάλης του ιστορίας (δίπλα).

Ο Κώστας σπούδασε και μετά κάνει μόδα στο Ωδείο. Όλα δ-τιμ. μη πάει πάνω. Και τι κάνει; Δίνει μά πάρα στη κρίση του δασκάλου. Τίποτα δεν θέλουν τα λόγια ο κακόμοιρος.

Ο Κώστας δεν ανήκει σε κείνους που μόνο θέλουν τη δόξα, κι τίμα νά τα τιμάει. Δεν θέλει νά γίνει ο Τσιτσάνης. Θέλει νά γίνει ο Τσιτσάνης. Θέλει νά κάνει τη δουλειά τον κάθε μέρα, τη δουλειά τον κάθε μέρα, τη δουλειά τον κάθε μέρα.

ΠΥΡΑΜΙΝΟΣ

«Τι νά σά, τι νά σα κομπιάσουμε μπρός του πατέρα μου. Τίποτα δεν τά κάν κάτι λίγο. Ίδιος κείνος κείνος πάνω πάνω. Σκαμπί γιά αύτα έχει ζήν δίπλα του πάνω. Δεν κάν κάν δεν κάνουμε νά τα κάνουμε. Και τα πάνω μας τρόπο. Τ' ίδιο μας τα δουλειάνα».

— Μίλησε γιά κόρες...

— Ναι, κι δεν κάνουμε σε κρίνει κάνεις. Δεν μπορούσαν. Μόνο κι πιαρμένες ήταν κι μάλιστα ανά κάνεις.

— Λάθη πιστές;

— Δεν είναι ίδιο γιά τέτοιο πατέρα. Κι δε θέλει ο πάνω. Αλλιώς δεν κάνουμε τον Τσιτσάνη σε ίδιον. Ένα θέ τάν τα ίδιο δυνάνα.

— Κάνει ο πατέρας σας εί-χε μεγάλη ερμήνεια κι μ' εκνα...

— Ένα πάνω πάνω κάνουμε κι πάνω μας. Αλλά πλάτεσε τά κάνουμε κάνε ένα κάνουμε. Ήταν ο κάνεις κι λίγο. Ο πάνω κι κάνουμε κι μαζί. Ένα τις μαζί σε κάνουμε κάνε μας παρουσιάζει τα κάνουμε κάνε μας τον Τσιτσάνη της Νέας Εποχής Περάσου. (Εκδόσεις Κανάβατ).

Πώς θα γίνει η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού μέσα στις ψυχές μας

Με τρόπο πρωτότυπο ξεφυλίζει η συγγραφέας Νέλλη Θεοδώρου τα δίδια της γιαδόνης της Νέας Εποχής που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Κανάβατ.

Το μήνυμα που στέλνει ο Θεός με τον Ιωάννη

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

«Ο πατέρας μου ήταν ένα "ανοιχτό βιβλίο,, όπως μοίραζε τις νότες του έτσι ανοιχτά έλεγε και όλα τα μυστικά του. Ήταν ειλικρινής και γινόταν πολλές φορές κακός...»

Ο Κώστας παρηγορεί τη μητέρα του στο πένθος - Ζωή, τη συντρόφισσα του μεγάλου Τσιτσάνη, δίπλα της δίφωνος γρηγορεύει ο Σπύρος Δουμάνης.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΑ

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

ΘΑ ΣΤΑΜΑΤΟΥΣΕ

Εφυγε και ο Σκαρίμπας στα 91 του...

Στα 91 του κρύνει εκείνος στις 2.15 νύκτα τη τρίτη στο σπίτι του στη Καλλιθέα ο μπαρμπα - Γιάννης ο Σκαρίμπας, ο λυκοκτόνος που μέ τον τρόπο του πάρωζε κόσμο αλλιώς, στο κέρδο τον νικοκυρίου, τη λιγοκαλάνα νερό σαρακόσυρτος και κατιαδιάζοντας τη κοντοπάτικα δικιά τα συνεστόρια. Ενώ τιλιοδόσε ΄ίδιο της δικαιοσύνης κάθε κάθικα ή ανάμη.

Γιάννης Σκαρίμπας

Θα τεφεί κάτω από ένα κυπαρίσσι

AIR-O-STEAM
Juno

22/1/1984

Ο δάσκαλος δεν πρόλαβε να πάρει το τιμητικό δίπλωμα...

Ὁ δάσκαλος δέν πρόλαβε κι ἔτσι ὁ φίλος καί βιογράφος του Κώστας Χατζηδουλῆς θά φύγει γιά τή Βοστώνη γιά νά παραλάβει τό τιμητικό διδακτορικό δίπλωμα τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη ἀπό τό ἐκεῖ Πανεπιστήμιο.

Ἡ τιμητική ἐκδήλωση ἔχει προγραμματιστεῖ γιά τὸ Μάιο καί στήν ἀπονομή τοῦ διπλώματος θά παραστοῦν ἡ γυναίκα καί ὁ γιός τοῦ ἀξέχαστου λαϊκοῦ μας συνθέτη. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι γιά πρώτη φορά γίνεται τέτοια τιμητική διάκριση σε Ἕλληνα λαϊκό συνθέτη.

Ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ, ὅτι ἡ διάκριση αὐτή τοῦ ἀμερικανικοῦ Πανεπιστημίου εἶχε γίνει γνωστή στὸ Βασίλη Τσιτσάνη πρίν ἀπό καιρό, ἀλλά ὁ δάσκαλος δέν ἦταν καί τόσο... καλός στίς «δημόσιες σχέσεις» του...

Ἡ σεμνότητά του εἶχε φτάσει στὸ σημεῖο, ὥστε νά μήν ἀνακοινώσει ὁ ἴδιος, ὅτι ἡ ΟΥΝΕΣΚΟ ἐδώ καί τρία χρόνια, εἶχε διαλέξει τίς μουσικές τοῦ Τσιτσάνη γιά νά ἐκπροσωπεῖ τή χώρα μας στή Διεθνή Δισκοθήκη πού ἑτοίμαζε τότε.

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, μὲ τήν εὐκαιρία τοῦ ταξιδιοῦ του στή Βοστώνη, θά ἔδινε καί μιά σειρά συναυλιῶν στά μεγαλύτερα καί πιό φημισμένα θέατρα τῶν ΗΠΑ καί τοῦ Καναδᾶ. Τίς συναυλίες αὐτές —δώδεκα στὸν ἀριθμὸ— εἶχε προγραμματίσει νά δοθοῦν ὁ παραγωγός Βαγγ. Φραγκιαδάκης καί θά δινόντουσαν στὸ «Κέννεντυ Σέντερ» τῆς Οὐάσιγκτον, στὸ «Ὄπερα Χάουζ» τοῦ Σάν Φραντσίσκο, στὸ «Λίνκολν Σέντερ» τῆς Ν. Ὑόρκης κ.ἄ.

Παράλληλα εἶχαν προγραμματιστεῖ νά δοθοῦν σειρά διαλέξεων, νά πραγματοποιηθοῦν ἐκθέσεις φωτογραφίας γιά τή ζωή καί τὸ ἔργο τοῦ Τσιτσάνη σὲ κεντρικά Πανεπιστήμια τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπίσης, σὲ συνεργασία μὲ συλλόγους, κυβερνητικοὺς ἐκπροσώπους εἶχαν προγραμματιστεῖ δεκάδες δεξιώσεις καί ἄλλες ἐκδηλώσεις.

Μὲ τήν ἐπιστροφή του στήν Ἑλλάδα, ὁ Βασίλης Τσιτσάνης θά ἔδινε συναυλία στὸ Ὀλυμπιακὸ Στάδιο τῆς Καλογρέζας, στήν ὁποία θά συμμετεῖχαν τιμητικά πολλοί καλλιτέχνες φίλοι του.

Ὁ ξαφνικὸς θάνατος, ὅμως τοῦ Β. Τσιτσάνη ἀνέτρεψε τά σχέδια αὐτά, ἀλλά οἱ τιμές θά τοῦ ἀποδοθοῦν. Καί ἡ συναυλία στὸ Ὀλυμπιακὸ Στάδιο θά δοθεῖ. Τῆς ὁποίας οἱ εἰσπράξεις θά διατεθοῦν ἐξ ὁλοκλήρου στήν ἔρευνα γιά τήν καταπολέμηση τοῦ καρκίνου.

Ενα πεταλωτήριο

25/1/1984